

Bruxelles, 2. svibnja 2023.
(OR. en)

8863/23

**Međuinstitucijski predmet:
2023/0079(COD)**

**COMPET 380
IND 202
MI 348
POLCOM 72
WTO 58
RELEX 519
RECH 154
CODEC 739**

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020 – rasprava o politikama

Za delegacije se u Prilogu nalazi napomena predsjedništva o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020 koja bi trebala poslužiti kao temelj za raspravu o politikama na sastanku Vijeća za konkurentnost 22. svibnja 2023.

**Napomena predsjedništva za raspravu o politikama u pogledu Akta o kritičnim sirovinama
na sastanku Vijeća za konkurentnost 22. svibnja**

EU je na putu da najkasnije do 2050. postane klimatski neutralan. Kako bi postigao taj cilj, EU treba razviti i proizvesti širok raspon tehnologija s nultom neto stopom emisija za koje su nužne kritične i strateške sirovine. Kritične i strateške sirovine na početku su mnogih industrijskih lanaca opskrbe. Nisu potrebne samo za zelenu i digitalnu tranziciju, nego i za jačanje dugoročne konkurentnosti EU-a te za održavanje naše otpornosti i sigurnosti. Te su sirovine neophodne i za strateške sektore poput zdravstva, svemira i obrane. Poremećaji u lancu opskrbe mogu imati znatne negativne posljedice za industriju i sigurnost EU-a te za postizanje njegovih političkih ciljeva.

Potražnja za kritičnim sirovinama nikad nije bila veća. Zbog golemih globalnih ulaganja u čiste tehnologije, digitalne transformacije i povećanih obrambenih potreba s obzirom na rusku invaziju na Ukrajinu u predstojećim se godinama očekuje rast potražnje. Ukupna globalna potražnja za mineralima u sljedećih će se 20 godina povećati za dva do četiri puta, a potražnja za sirovinama povezanim s baterijama, kao što je litij, bit će za 42 puta veća no sada. Nadalje, procjenjuje se da će se potražnja za metalima rijetkih zemalja, kao što su neodimij, disprozij i praseodimij, potrebnima za proizvodnju trajnih magneta (koji se pak koriste, primjerice, u vjetroturbinama i električnim vozilima) povećati za otprilike 250 % u razdoblju od 2020. do 2030.

Danas uvoz EU-a uvelike ovisi o kritičnim sirovinama. Kritične sirovine na globalnoj razini proizvodi samo nekoliko zemalja svijeta. Na primjer, EU uvelike ovisi (više od 90 %) o Kini kad je riječ o lakim elementima rijetkih zemalja i teškim elementima rijetkih zemalja, galiju i magneziju. Nadalje, kineski uvoz zadovoljava 98 % potražnje EU-a za trajnim magnetima. Kad je riječ o preradi i rafiniranju sirovina, EU također uvelike ovisi o nekoliko zemalja, primjerice Kina kontrolira 56 % globalnih kapaciteta za rafinirani litij i 58 % za rafinirani mangan, 63 % svjetske proizvodnje kobalta koji se upotrebljava u baterijama vadi se u Demokratskoj Republici Kongu, dok ga se 60 % rafinira u Kini. Južna Afrika podmiruje 71 % potreba EU-a za kovinama platinske skupine, a Turska osigurava 98 % opskrbe EU-a boratom. Neke od tih zemalja ne dijele europske vrijednosti ili ne poštuju europske okolišne, socijalne i upravljačke standarde. To ukazuje na potrebu za traženjem različitih oblika suradnje i jačanjem trgovinskih odnosa EU-a s pouzdanim partnerima, primjerice putem sporazuma o slobodnoj trgovini ili strateških partnerstava.

Kritične sirovine postale su pijun u geopolitičkoj igri u kojoj EU mora biti važan akter. Očito je da postoji potreba za diversifikacijom izvora kritičnih sirovina i jamčenjem sigurnosti opskrbe kako bi se pogodovalo industriji EU-a i zajamčilo to da će EU moći ispuniti svoje klimatske i digitalne ciljeve, kao i obrambene potrebe. U tu se svrhu EU mora usredotočiti na diversifikaciju svojeg uvoza, ali i na jačanje vlastitih kapaciteta kad je riječ o vađenju, preradi i recikliranju kritičnih sirovina.

Unatoč velikim ležištima i aktivnim rudnicima, EU ima manju ulogu u vađenju, obradi i recikliranju kritičnih i strateških sirovina. Stopa recikliranja mnogih sirovina manja je od 1 %. EU ima geološki potencijal, no Europa je općenito nedovoljno istražena iz mnogih razloga, pri čemu je jedan od njih veliko regulatorno opterećenje. Na primjer, samo otprilike 2 % globalnih ulaganja u istraživanje odnosi se na države članice EU-a. To je područje neiskorištenog potencijala. Od 2018. Europska komisija, zajedno s predstavnicima država članica (članovi Skupine EU-a za dobavu sirovina), prikuplja informacije o projektima u području kritičnih sirovina. Baza podataka trenutačno sadržava podatke o rezervama i resursima iz 22 zemlje za 26 kritičnih sirovina i sedam dodatnih sirovina. Glavni razlozi nastanka uskoga grla za pokretanje EU-ovih projekata vađenja dugotrajni su, fragmentirani i nepredvidivi postupci izdavanja dozvola. Nadalje, ulaganja su otežana zbog nedovoljnog istraživanja europskih mineralnih resursa, nedosljednosti između politika u području zaštite okoliša i promicanja ulaganja te slabog prihvaćanja rudarstva u javnosti.

Kako bi se riješila ta pitanja i osigurala sigurna, raznolika i održiva opskrba EU-a kritičnim sirovinama, Europska komisija predstavila je 16. ožujka komunikaciju i uredbu o kritičnim sirovinama. Dimenzija vanjske politike uglavnom je obuhvaćena Komunikacijom, dok se Uredba bavi dimenzijama unutarnjeg tržišta i industrije.

Uredba o kritičnim sirovinama temelji se na četiri stupa. Prvo, predlaže se uključivanje popisa kritičnih sirovina i novog popisa strateških sirovina u okviru Uredbe te njihovo uvrštavanje u zakonodavstvo. Uredbom se istodobno predlažu referentne vrijednosti za poboljšanje kapaciteta za vađenje, preradu i recikliranje kritičnih sirovina u EU-u i usmjeravanje napora u pogledu diversifikacije. Drugo, Uredbom se predlažu nove mjere za jačanje europskih kapaciteta za kritične sirovine duž cijelog lanca vrijednosti, kao što je novi okvir za odabir i provedbu strateških projekata, koji mogu imati koristi od pojednostavnjenog izdavanja dozvola, te se utvrđuju nacionalni zahtjevi za razvoj istraživačkih programa u Europi. Osim toga, od država članica zahtijeva se da u svim projektima u području kritičnih sirovina osiguraju jedinstvenu kontaktnu točku za sve relevantne dozvole. Uredbom se predlaže i niz mjera u svrhu povećanja razine recikliranja i oporabe kritičnih sirovina s ciljem osiguravanja europskih kapaciteta. Treće, Uredbom se utvrđuju mjere za poboljšanje pripravnosti EU-a i ublažavanje rizika za sigurnost opskrbe. Naposljetku, uspostaviti će se zajednička upravljačka struktura u obliku odbora koji će pružati savjete i koordinirati provedbu mjera utvrđenih u Uredbi te raspravljati o strateškim partnerstvima EU-a s trećim zemljama.

Jedan od izazova za rudarsku industriju činjenica je da je položaj stjenovitih nalazišta rezultat geoloških procesa te se stoga ležišta minerala ne mogu premjestiti za razliku od drugih industrijskih aktivnosti. Pri predlaganju novog rudnika ili provođenju istraživanja uvijek postoje suprotstavljeni interesi. Kako bi se ostvarili ciljevi Uredbe o kritičnim sirovinama, potrebno je uspostaviti pravu ravnotežu među različitim, ponekad proturječnim interesima, čime bi se omogućila povećana proizvodnja u EU-u uz istodobno poštovanje visokih standarda u području okoliša. Ublažavanje svih negativnih učinaka, okolišnih ili socijalnih, jednako je važno za projekte u trećim zemljama.

Ministri i ministrice pozivaju se da razmijene mišljenja o sljedećim pitanjima:

- Jesu li mjere predložene u Uredbi o kritičnim sirovinama dovoljne za postizanje ambicije jačanja kapaciteta EU-a za vađenje, preradu i recikliranje, kako ju je utvrdila Komisija?
 - Osigurava li se prijedlogom Komisije odgovarajuća ravnoteža među suprotstavljenim interesima, primjerice između ekoloških standarda i potrebe za povećanim vađenjem, preradom i recikliranjem kritičnih i strateških sirovina u EU-u?
 - Kako možemo povećati društvenu prihvaćenost rudarstva u državama članicama EU-a?
-